# Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība. Virzība uz Eiropas Gigabitu sabiedrību""

*(COM(2016) 587 final)*

(2017/C 125/07)

Vienīgais ziņotājs: **Ulrich SAMM**

| | |
|---|---|
| Apspriešanās | Eiropas Komisija, 24.11.2016. |
| Juridiskais pamats | Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants |
| Atbildīgā specializētā nodaļa | Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa |
| Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē | 11.1.2017. |
| Pieņemts plenārsesijā | 26.1.2017. |
| Plenārsesija Nr. | 522 |
| Balsojuma rezultāts | 163/2/1 |
| (par/pret/atturas) | |

## 1. **Secinājumi un ieteikumi**

1.1. EESK vēlas uzsvērt, ka digitālajai tehnoloģijai ir aizvien lielāka nozīme ES ekonomikā un sociālajā dzīvē. Lai saglabātu konkurētspēju un varētu veidot jaunus uzņēmumus un jaunas darbvietas, par svarīgu prioritāti ir jānosaka būtiski ieguldījumi digitālajā infrastruktūrā, it īpaši ņemot vērā ES galveno konkurentu – ASV un Āzijas – veiktos ieguldījumus.

1.2. EESK atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu un saistītās ES iniciatīvas, kas attiecas uz Eiropas Elektronisko sakaru kodeksu, Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestādi (*BEREC*), 5G rīcības plānu un atbalsta shēmu publiskām iestādēm, kuras vēlas piedāvāt bezmaksas piekļuvi Wi-Fi (*WiFi4EU*).

1.3. Tīklu operatoru sadrumstalotība Eiropā nozīmē to, ka ir vajadzīgas ES pamatnostādnes, lai nodrošinātu saskaņotu Eiropas mēroga modernizāciju, kas atbalsta digitālo vienoto tirgu.

1.4. EESK norāda, ka stratēģiskie mērķi 2025. gadam ir vērienīgi, tomēr reālistiski, lai gan tie ir lielā mērā atkarīgi no valsts (privātā un publiskā sektora) finansējuma kopā ar ES finansējumu projektu uzsākšanai un koordinēšanai. Šajā saistībā EESK atzinīgi vērtē Platjoslas kompetences biroju ES tīkla izveidi reģionālā/valsts līmenī un atbalstu tam, jo šis tīkls palīdzēs vietējām pārvaldes iestādēm piemērot un izmantot struktūrfondus.

1.5. EESK atzinīgi vērtē arī kuponu sistēmas ieviešanu ar mērķi samazināt administratīvās izmaksas un slogu, it īpaši nelielām kopienām un MVU.

1.6. EESK ar gandarījumu norāda, ka Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi) nodrošina ievērojamu finansējumu ātrdarbīgiem platjoslas tīkliem. Svarīga loma ir arī Eiropas Stratēģisko investīciju fondam (ESIF). EESK iesaka šo lomu pastiprināt, atbalstot plaša mēroga Eiropas projektus ātrdarbīgiem platjoslas tīkliem, tostarp izmantošanai Eiropas transporta pamattīklā, kā arī nosakot attiecīgu finansiālo shēmu un tiesisko regulējumu.

1.7. Visus ekonomiskos un sociālos ieguvumus, ko sniegs pārveide uz gigabitu savienojamību, varēs izjust tikai tad, ja Eiropa nodrošinās augstas veiktspējas tīklus lauku un pilsētu teritorijās un visā sabiedrībā. Ir vajadzīgi publiskie ieguldījumi, jo tirgus viens pats nespēs aptvert visus attālos rajonus un nodrošināt digitālās piekļuves minimumu sabiedrības neaizsargātajām grupām.

1.8. EESK atzīst pozitīvo tendenci dalībvalstīs attiecībā uz platjoslas mērķiem, kas 2010. gadā tika noteikti Digitālajā programmā Eiropai un kalpo par pamatu politikai un valstu vai reģionu platjoslas plāniem.

1.9. EESK atzinīgi vērtē bezmaksas *WiFi4EU* iniciatīvu visiem Eiropas iedzīvotājiem sabiedriskās vietās, publiskās pārvaldes iestādēs, bibliotēkās un slimnīcās, kā arī ārpus telpām. Ar šo iniciatīvu ikvienam būtu jāpiedāvā tāda bezmaksas interneta savienojuma iespēja, kuram visā ES ir viena digitālā identitāte. EESK īpaši iesaka ņemt vērā *eIDAS* regulu ([1]) attiecībā uz digitālo identitāti, kas piedāvā datu aizsardzības un sabiedriskās drošības garantijas pret pakalpojuma neatbilstīgu izmantošanu (t. i., terorismu).

## 2. **Ievads**

2.1. Ļoti augstas veiktspējas interneta savienojamība ir svarīga datu pārraides infrastruktūra, tāpat kā kravu un pasažieru pārvadājumiem ir svarīgi autoceļi, dzelzceļi, ostas un lidostas. Tā kā datu pārraidei ir aizvien lielāka nozīme ES ekonomikā un sociālajā dzīvē, Eiropas sabiedrībai ir ļoti svarīgi, lai šajā infrastruktūrā tiktu veikti ieguldījumi, ļaujot saglabāt konkurētspēju un veidot jaunus uzņēmumus un jaunas darbvietas.

2.2. Interneta savienojamībai ir liela nozīme digitālajā vienotajā tirgū. Ar Komisijas 2015. gada maijā pieņemto digitālā vienotā tirgus stratēģiju tika radīta piemērota vide un apstākļi mūsdienīgu digitālo tīklu ieviešanai. Šo jautājumu nozīmi EESK ir uzsvērusi vairākos atzinumos ([2]) ([3]).

2.3. Perspektīvas, ka interneta savienojamības pakalpojuma kvalitāte līdz 2025. gadam uzlabosies, ir labi dokumentētas (piemēram, Eiropas Komisijas rīkotās sabiedriskās apspriešanas rezultātos).

2.4. Pamata platjoslas tīkls, kas pašlaik ir pieejams gandrīz visiem Eiropas iedzīvotājiem, vairs nav pietiekami labs. Nākamajos 10 gados daudzām lietotnēm, tādām kā lietiskais internets (galvenokārt bezvadu), mākoņdatošana, augstas veiktspējas skaitļošana un lielo datu tehnoloģija, nākamās paaudzes TV vai virtuālā un paplašinātā realitāte, būs vajadzīgi ļoti augstas veiktspējas (gigabitu) platjoslas tīkli.

2.5. Datu pārraides kvalitāti raksturo ne tikai ātrums, bet arī latentums un uzticamība. Daudz zemāks latentuma līmenis nekā pašlaik iespējams un augstāka uzticamība ļaus radīt jaunas lietotnes, kurām ir vajadzīga ātra vadība ar atgriezenisko saiti, tādas kā sasaistīta un automatizēta automašīnas vadīšana, tālvadības operācijas, skārienjutīgs internets vai precīzā navigācija.

2.6. Paziņojumā COM(2016) 587, kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments SWD(2016) 300, ir izklāstīts redzējums par Eiropas Gigabitu sabiedrību ar trim stratēģiskiem mērķiem 2025. gadam:

— gigabitu savienojamība, kas virza sociālekonomisko attīstību,

— 5G (bezvadu) pārklājums visās pilsētās un gar visām sauszemes transporta maģistrālēm,

— visu Eiropas mājsaimniecību piekļuve interneta savienojamībai, kas nodrošina vismaz 100 Mb/s.

Visi trīs mērķi ir svarīgi Eiropas izaugsmei un nodarbinātībai, konkurētspējai un kohēzijai.

---

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 23. jūlija Regula (ES) Nr. 910/2014 par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK (OV L 257, 28.8.2014., 73. lpp.).
([2]) OV C 487, 28.12.2016., 92. lpp.
([3]) TEN/601 "Tiešsaistes platformas" (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* xx. lpp.).

3. **Vajadzība nodrošināt koordināciju Eiropas Savienībā**

3.1. Eiropai ir jāstājas pretī digitālās infrastruktūras modernizācijai, ko pašlaik veic tās galvenie konkurenti – ASV un Āzija. Eiropas priekšrocība ir zemākas patēriņa cenas par interneta pakalpojumiem, jo tās iekšējā tirgū valda lielāka konkurence, bet tās trūkums ir daudz lielāka tīklu operatoru sadrumstalotība. Tāpēc ir noteikti vajadzīgas ES pamatnostādnes, lai nodrošinātu saskaņotu Eiropas mēroga modernizāciju, kas atbalsta digitālo vienoto tirgu.

3.2. Šajā saistībā EESK atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu un saistītās ES iniciatīvas, kuras EESK ir analizējusi īpašos atzinumos ([4]) ([5]) ([6]) ([7]):

— jauns noteikumu kopums interneta piekļuves un komunikācijas pakalpojumu sniedzējiem – Eiropas Elektronisko sakaru kodekss,

— Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde (*BEREC*),

— 5G rīcības plāns.

atbalsta shēma publiskām iestādēm, kas vēlas piedāvāt bezmaksas *Wi-Fi* piekļuvi.

3.3. EESK atzīst, ka dalībvalstis līdz šim ir pieņēmušas platjoslas mērķus, kas 2010. gadā tika noteikti Digitālajā programmā Eiropai un kalpo par pamatu dalībvalstu politikai. Daudzas dalībvalstis šiem mērķiem ir faktiski pielāgojušas savus valsts vai reģionālos platjoslas plānus.

3.4. EESK pauž gandarījumu arī par to, ka šie mērķi tika izmantoti par atsauces punktiem gan Eiropas strukturālo un investīciju fondu, gan arī Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI platjoslas komponents) noteikumos un pamatnostādnēs, kā arī valsts atbalsta pamatnostādnēs attiecībā uz platjoslas pakalpojumiem.

3.5. Paziņojumā ietvertie stratēģiskie mērķi 2025. gadam nosaka termiņus Eiropas augstas veiktspējas platjoslas infrastruktūras izveidei. Tie ir izvirzīti, pieņemot paātrinātu ieguldījumu tempu, lai sasniegtu vērienīgus, tomēr reālistiskus rezultātus:

— gigabitu savienojamība visiem galvenajiem sociālekonomiskajiem virzītājspēkiem,

— nepārtraukts 5G pārklājums visās pilsētās un gar visām sauszemes transporta maģistrālēm,

— 5G savienojamība kā pilnvērtīgs komercpakalpojums līdz 2020. gadam pieejama vismaz vienā lielā pilsētā katrā dalībvalstī,

— visām Eiropas mājsaimniecībām gan laukos, gan pilsētās būs pieejams tāds interneta pieslēgums ar vismaz 100 Mb/s lejuplīnijas ātrumu, ko var uzlabot līdz gigabitu ātrumam,

— dalībvalstīm būtu efektīvi jāapvieno publiskais atbalsts, izmantojot dotācijas un finanšu instrumentus, lai sasniegtu ilgtermiņa mērķus,

— platjoslas fonda izveide līdz gada beigām, pamatojoties uz EISI un ESIF,

— veicot EISI finanšu plānošanu periodam pēc 2020. gada, apsvērt vajadzību pēc pietiekamiem budžeta resursiem, lai efektīvi finansētu platjoslas pakalpojumus reģionos, kur šis pakalpojums nav pietiekami nodrošināts,

— īpašs atbalsts no ESI fondiem digitālajai pārveidei, iespējams, norādot orientējošo procentuālo daļu,

— izveidot publisku *Wi-Fi* kuponu shēmu publiskām iestādēm, lai pilsētu centros piedāvātu bezmaksas *Wi-Fi* savienojumus,

---

([4]) TEN/612 "Eiropas Elektronisko sakaru kodekss (pārstrādāta redakcija)" (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* xx. lpp.).
([5]) TEN/613 "Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde (*BEREC*)" (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* xx. lpp.).
([6]) TEN/614 "Interneta savienojamība vietējās kopienās" (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* xx. lpp.).
([7]) TEN/615 "5G Eiropai" (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* xx. lpp.).

— aicināt dalībvalstis pārbaudīt, kā tiek īstenoti to platjoslas plāni, un līdz 2017. gada beigām tos atjaunināt,

— līdz 2016. gada beigām izveidot līdzdalības platjoslas platformu, lai nodrošinātu aktīvu iesaisti un sadarbību starp attiecīgajām publiskajām un privātajām struktūrām jautājumos par ieguldījumiem platjoslas tīklos un par panākumiem, kas gūti valstu platjoslas plānu īstenošanā,

— izveidot un atbalstīt Platjoslas kompetences biroju ES tīklu reģionālā/valsts līmenī;

līdz 2018. gada 1. jūlijam novērtēt ietekmi uz ES finansēto platjoslas projektu izmaksām un izdot pamatnostādnes attiecībā uz paraugprakses veicināšanu.

3.6. Visus digitālās pārveides ekonomiskos un sociālos ieguvumus varēs izjust tikai tad, ja Eiropa nodrošinās vispārēju ļoti augstas veiktspējas tīklu ieviešanu un izmantošanu gan lauku, gan pilsētu teritorijās un visā sabiedrībā. Tomēr tirgus visas problēmas neatrisinās. Proti, tas:

— neaptvers attālos rajonus un/vai

— nenovērsīs lielo plaisu starp moderno tehnoloģiju ieviešanu un jaunu pakalpojumu pirmajām lietotnēm un klientiem,

— nenodrošinās digitālās piekļuves minimumu sabiedrības neaizsargātajām grupām.

Tāpēc ir jāīsteno publiskā atbalsta shēmas, lai sasniegtu mērķus, kas kalpo visai ES un visiem Eiropas iedzīvotājiem.

4. **Jaunas iniciatīvas Eiropai**

4.1. EESK atzinīgi vērtē Platjoslas kompetences biroju ES tīkla izveidi reģionālā/valsts līmenī un atbalstu tam. Tas būs svarīgs lauku rajoniem un nelielām kopienām. Šis tīkls palīdzēs vietējām pārvaldes iestādēm piemērot un izmantot struktūrfondus, nodrošinot paraugpraksi un sniedzot ieteikumus vietējām pārvaldes iestādēm. Tas būs arī liels solis ceļā uz lauku teritoriju attīstību.

4.2. ES stratēģijas un instrumenti ir tehnoloģiski neitrāli. Tomēr ir labi zināms, ka optimālu rezultātu galu galā varēs nodrošināt tikai optiskā šķiedra. Vecajiem monopoluzņēmumiem (tādiem kā Vācijas *Telekom*) nevajadzētu kavēt optiskās šķiedras tīklu ierīkošanu, turpinot ieguldīt vara kabeļu infrastruktūrā.

4.3. Tikai dažās valstīs, tādās kā Malta, Lietuva, Beļģija un Nīderlande, nākamās paaudzes piekļuves (*NGA*) tīkli jau ir nodrošinājuši gandrīz pilnīgu pārklājumu. Citur *NGA* tīklu pārklājums ir mazāks. Dažas dalībvalstis ar pašlaik mazāk attīstītu infrastruktūru pat ir spējušas pārlēkt dažiem tehnoloģiskās attīstības posmiem. Optiskās šķiedras tīklu ierīkošana sniedz tām priekšrocības.

4.4. *Eduroam* ir lielākā un veiksmīgākā viesabonēšanas sistēma, kas nodrošina bezmaksas *Wi-Fi* visā pasaulē. Tā tika izstrādāta Eiropas Savienībā akadēmisko aprindu vajadzībām. Šī sistēma nodrošina miljoniem studentu un citiem akadēmisko aprindu pārstāvjiem bezmaksas piekļuvi *Wi-Fi*. EESK ar gandarījumu atzīmē, ka šis veiksmes stāsts varētu kalpot par paraugu bezmaksas *WiFi4EU* iniciatīvai visiem Eiropas iedzīvotājiem sabiedriskās vietās, valsts pārvaldes iestādēs, bibliotēkās un slimnīcās, kā arī ārpus telpām. Ar šo iniciatīvu ikvienam būtu jāpiedāvā tāda bezmaksas interneta savienojuma iespēja, kuram visā ES ir viena digitālā identitāte. EESK īpaši iesaka ņemt vērā *eIDAS* regulu attiecībā uz digitālo identitāti, kas piedāvā datu aizsardzības un sabiedrības drošības garantijas pret pakalpojuma neatbilstīgu izmantošanu (t. i., terorismu).

4.5. Kuponus, ar kuriem paredzēts atbalstīt MVU, izmantos vietējās iestādes, lai samaksātu par iekārtām (kabeļiem, antenām u. c.). Uzņēmumi, kas uzstāda materiālus, sūtīs kuponus Eiropas Savienībai, lai saņemtu samaksu. Šī sistēma ne tikai samazinās administratīvās izmaksas un slogu, bet arī ļaus viegli īstenot uzraudzību un nodrošināt labu kvalitāti.

4.6. EESK atzinīgi vērtē mērķi panākt augšupielādes un lejupielādes simetriju visiem sociālekonomiskajiem virzītājspēkiem, jo tas būs svarīgi daudzām lietotnēm nākotnē.

4.7. EESK aicina izveidot shēmu, lai nodrošinātu, ka neaizsargātiem galalietotājiem ir piekļuve atbilstīgai un pietiekamai savienojamībai, kas ļauj tiem piedalīties mūsdienu sabiedrības sociālajā dzīvē un ekonomikā. Viens no tās elementiem varētu būt *WiFi4EU*.

4.8. Regulatīvie stimuli tīklu operatoriem, lai tie atbalstītu COM(2016) 587 noteiktos mērķus, nedrīkst būt pretrunā citiem svarīgiem mērķiem, tādiem kā tīklu neitralitāte.

4.9. Lauku rajonu iedzīvotājiem ilgtermiņā vajadzētu būt arī iespējai gūt labumu no veselīgas konkurences un brīvības izvēlēties interneta piekļuves pakalpojumu sniedzēju. Tāpēc ar regulatīvajiem pasākumiem vajadzētu arī nodrošināt stimulus šādai konkurencei.

4.10. 5G tehnoloģija ne vien ļaus izveidot jaunas mobilās lietotnes, bet arī kalpos kā pārejas tehnoloģija, kas ātrāk nodrošinās ātrdarbīgu savienojamību lauku teritorijās. Tomēr tikai uz šķiedras tīkliem balstīta infrastruktūra nodrošinās daudzām jaunām lietotnēm vajadzīgo stabilitāti un drošu joslas platumu.

5. **Finansējums**

5.1. EESK pauž gandarījumu par to, ka Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) finansējums ātrdarbīgiem platjoslas tīkliem ir ievērojami palielinājies – no EUR 2,7 miljardiem 2007.–2013. gadā līdz aptuveni EUR 6 miljardiem 2014.–2020. gadā. Sagaidāms, ka lielākā daļa šo ieguldījumu tiks piešķirti dotāciju veidā. Ar sviras efektu uz valsts un/vai reģionālo līdzfinansējumu un privāto līdzfinansējumu ir sagaidāms, ka plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam platjoslas tīklos tiks ieguldīti EUR 9–10 miljardi. Tas būs svarīgi komerciāliem ieguldījumiem, lai nodrošinātu ātrdarbīgu savienojamību lauku iedzīvotājiem.

5.2. Liela nozīme ir arī Eiropas Stratēģisko investīciju fondam (ESIF). Šo nozīmi varētu pastiprināt, atbalstot plaša mēroga Eiropas projektus ātrdarbīgiem platjoslas tīkliem, tostarp izmantošanai Eiropas transporta pamattīklā, "Rūpniecības gigabaitus" un Rūpniecību 4.0, kā arī nodrošinot Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ĢD pārstāvību ESIF valdē. Komisijai arī vajadzētu būt aktīvai attiecīgās finansiālās shēmas un tiesiskā regulējuma definēšanā.

5.3. Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) budžets digitālajā jomā ir EUR 150 miljoni, un tas ir paredzēts, lai atbalstītu modernas platjoslas infrastruktūras ieviešanu, pamatojoties uz Eiropas Investīciju bankas (EIB) nodrošinātajiem finanšu instrumentiem. Sagaidāms, ka EISI platjoslas komponents mobilizēs papildu ieguldījumus vismaz EUR 1 miljarda apmērā, izmantojot īpašu platjoslas tīklu infrastruktūras fondu, ko varētu papildināt ar ESIF.

Briselē, 2017. gada 26. janvārī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas*
*priekšsēdētājs*
Georges DASSIS